

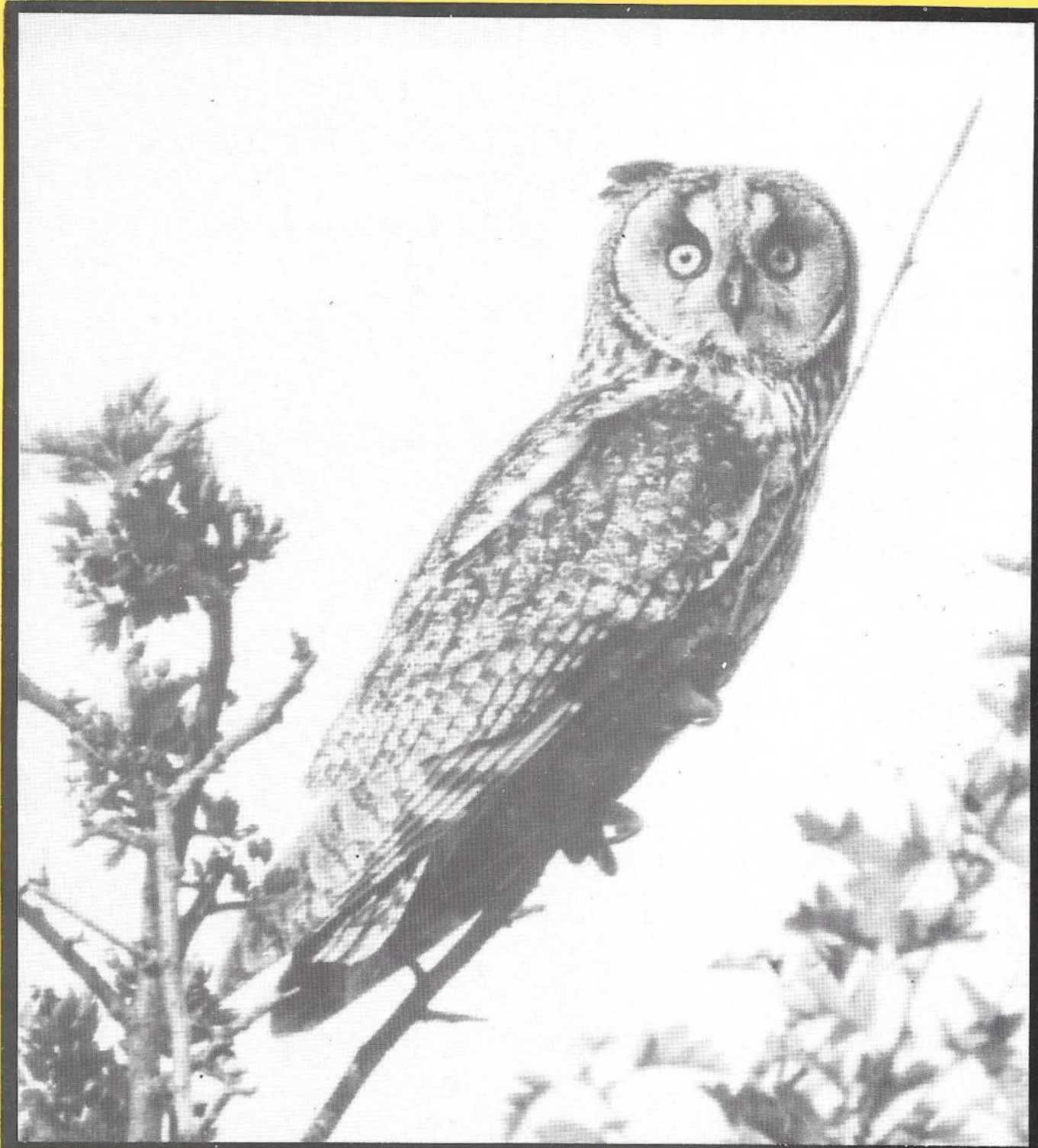

kwartaalblad stichting duinbehoud

duin

1984 nr. 3

f 4,75

Amsterdamse Waterleidingduinen

Eksters in de AW-duinen

Sinds omstreeks 1975 de jacht op kraaiachtigen in de AW-duinen is beëindigd zijn de aantallen van zowel Ekster als Zwarte Kraai toegenomen, zo blijkt uit waarnemingen van opzichters en vogelaars.

In eerste instantie richtte het onderzoek zich op het bepalen van de aantallen eksters in en buiten het broedseizoen.

door GERT BAEYENS*

De vestiging van Eksterbroedparen én hun reproductie werd gedurende vier opeenvolgende jaren (1980-1984) geregistreerd door middel van het (kleur)ringen van nestjongen, gevolgd door continue observatie.

Met medewerking van GWA-personeel en de ringgroep "het Paradijsveld" werd een aantal steekproefgebieden totaal uitgekamd, werden winterwaarnemingen uitgevoerd in het gehele terrein en werden honderden nesten gecontroleerd.

FLUKTUATIES

De winteraantallen van Eksters (en Bonte en Zwarte Kraai alsmede Kauw) in het duinterrein blijken parallel met het voedselaanbod te fluktuëren. Zo werden in 1982 grote groepen Eksters (van soms meer dan 50 exemplaren) waargenomen op kennelijk aantrekkelijke voedselbronnen zoals fazantenvoerplaatsen, duindoornbessen en dode konijnen. Twee jaar later leverden identieke waarnemingsronden veel kleinere aantallen op. Er werden toen nauwelijks meer fazanten gevoerd, de duindoorns droegen maar weinig bessen en er waren bijna geen dode konijnen (Vos!).

Het is nog niet geheel duidelijk of deze lagere winteraantallen ook te maken hebben met het lagere eksterbestand in het broedseizoen van 1984. Uit bijgaande figuren blijkt dat het aantal nesten met minstens één ei in 1984 veel lager was dan in 1981. De oorzaken voor deze opvallende verandering zijn nog niet duidelijk.

GEDRAG

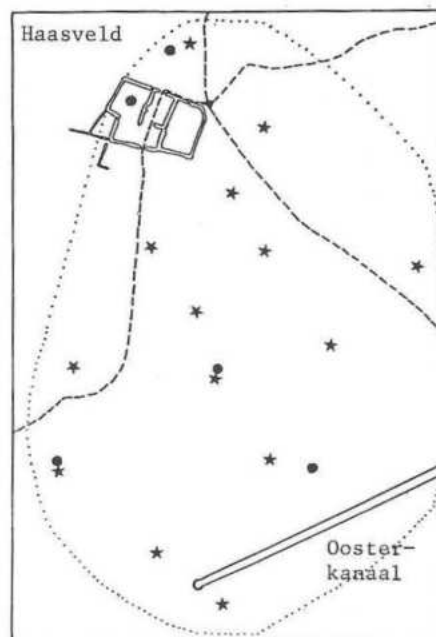
Wél heeft het onderzoek nieuwe gegevens over het territoriaal gedrag van de Ekster opgeleverd. Door het volgen van individueel

herkenbare vogels is komen vast te staan dat zij hun territorium in de winter (periodiek) verlaten, wat alle tot nu toe bestudeerde eksters niet deden: normaliter blijven territoriale mannetjes en wijfjes ook in de winter hun woongebied bezetten. Zo is in de AW-duinen waargenomen dat een territoriaal wijfje zich had aangesloten bij een groepje juveniele eksters (1- en 2-jarige vogels) en met deze groep een door mij aangelegde voerplaats bezocht die ca. 2 km buiten haar territorium lag. In het daaropvolgende voorjaar (1984) is zij naar haar territorium teruggekeerd en heeft er opnieuw gebroed.

Dergelijke pendelbewegingen houden waarschijnlijk verband met een geringer voedselaanbod in de winter.

NOG VEEL VRAGEN

Uit dit onderzoek zijn reeds heel wat nieuwe inzichten naar voren gekomen, waarover nog rapporten en publikaties zullen verschijnen. Toch blijven er nog te veel vragen open om nu al een voorspelling te kunnen doen over

Kaartje van de ligging van ekster-nesten met tenminste 1 ei in een deel van de AW-duinen in: 1981 (★) en 1984 (●).

de te verwachten aantalsontwikkelingen van de Ekster.

Met name de invloed van veranderingen in aantallen en gedrag van de Zwarte Kraai op het aantal eksters is nog onzeker.

Met dank aan F.J. Koning, A. Bos, T.M. van Spanje, H. Vader, J. Beelen, A. Bouwmeester, J. Fransen en tal van andere incidentele medewerkers.

Ekster bij nest

* Biologe bij de afd. Procesvoering van de GWA